

L'Església Parroquial de SANTA MARIA de CISTELLA

**La seva esplèndida
façana romànica,
fa anys que reclama
una restauració**

per

JOAQUIM GIRONELLA

L'art romànic a la província de Girona, indubtablement es troba notablement representat, a la vegada que escampat amb gran profusió. Són moltes les poblacions al llarg i ample de la geografia provincial, que conserven notables vestigis del mateix art, la qual cosa es manifesta de manera especial i esplendorosa en les esglésies parroquials i també en gran nombre d'ermites i capelles enclavades en els respectius termes municipals. Relacionar-los, encara que fos a grans trets, seria impossible en l'espai de què disposem, però sí que avui farem referència, concretament, a una d'aquestes esglésies, la façana de la qual, d'un magnífic estil romànic, reclama de fa anys una atenció i, per tant, unes obres de consolidació o restauració: Santa Maria de Cistella

Antecedents de l'església

De l'antiga obra del més pur estil romànic bizantí en resta solament la seva magnífica façana. Hi ha qui atribueix la seva existència al segle IX, si bé creiem que deuen confondre-la amb una altra que probablement va existir-hi molt anteriorment. Per l'estil de la portada i el seu bell finestral, es dedueix, doncs, que fou edificada a la darreria del segle I o als inicis del XII.

La façana és construïda amb grans carreus i com partida per una línia de prismes, damunt dels quals i en el centre, hi figura un finestral semicircular flanquejat per dues fines columnes i ornada amb entrellaçats capitells. La porta principal, d'elegants proporcions, és constituïda per esvelts arcs que descansen damunt de dues columnes laterals, remuntades per preciosos i treballats capitells.

La resta de l'edifici no guarda res interessant —a part del seu esvelt campanar—, tota vegada que va ésser enderrocat i reedificat al segle XVIII, segons alguns documents que havien existit a l'arxiu parroquial, en els quals hi figuraven les anotacions següents: «En lo any 1728 se deterlo poble de Cistella, en renovar la Iglesia parroquial, que a causa dels llamps que y avien caigut i en aquell temps era molt vexada ja hi també per ser vella, de pochos fonaments i molt carregada de volta, y sen anava a terra, fou precis lo ferla de nou».

La primera pedra de dites obres fou col·locada el dia 31 de novembre de l'any 1740 i el nou temple va ésser acabat, com així mateix el campanar, el dia 2 de novembre de l'any 1744. Durant aquests quatre anys, les obres varen experimentar algunes interrupcions i hom hi treballà un total d'uns vint-i-dos mesos. El contractista que les portà a cap, era un tal Pere Serrat, mestre d'obres de Sant Pau de Segúries, i el cost total fou fixat, pel que es refereix a metàl·lic, en la quantitat de 747 lliures barceloneses, tota vegada que el veïnat va proveir els materials i va fer les tragines, i va tenir també al seu càrrec la manutenció dels paletes; el contractista sufragà solament la dels manobres.

CISTELLA.
Capitells de l'església
parroquial.

En la construcció del campanar hom va procurar seguir la línia de la façana, que era l'única cosa que es va conservar, a l'objecte que no desentonés d'ella. Fou construït també amb grans carreus aprofitats de l'enderrocament de la nau de l'antiga església i completat amb d'altres que el veïnat, desinteressadament i amb no poc sacrifici, anava a buscar-los al «castell que es veu» i transportats «tot a coll en eixir i entrar a la Missa i Rcsari». Definitivament, el 3 de gener de l'any 1745, va tenir lloc la benedicció i l'acte d'acció de gràcies, amb unes grans festes que revestiren gran esplendor i solemnitat i, amb músics de cant, capellans los bastants y prédica...».

Aquestes són unes breus referències que hem intentat donar en relació a aquesta església parroquial de Cistella, si bé sobradament coneguda i estudiada per persones expertes i enteses en l'art —del qual hom no és més que un vulgar afeccionat—, la façana de la qual, com dèiem al principi, constitueix una vertadera joia de l'art romànic.

Necessitat de la restauració

Això no obstant, aquesta joia ha anat acusant notablement el pas del temps i fins una mica d'incúria, i així, els capitells de la porta principal són en part corroïts, possiblement per aquest anomenat «mal de la pedra»; la façana des de la mateixa cornisa de la teulada fins a la porta principal, presenta com una esquerda que no solament l'enlletgeix, sinó que dona la impressió que cada vegada s'obre més, circumstància que possiblement pugui tenir un cert perill per a la conservació de l'edifici, com també, la barana del cimbori del campanar, ja que fa alguns anys que per efecte d'un llamp va quedar molt danyada i així continua gairebé derruïda.

Es per això que ens hem permès d'embastar aquest modest comentari, que vol ésser un respectuós prec a la Junta Provincial de Monuments, a l'Excma. Diputació Provincial o a l'Organisme

a què correspongui, perquè tinguin a bé estudiar dites circumstàncies i portar a cap una prompta restauració.

Ens consta que tals circumstàncies són conegudes de temps i àdhuc s'havia més o menys parlat de portar a cap tal restauració. I quan a la nostra província es porta a terme una tan fecunda tasca reconstructora i restauradora de molts dels seus monuments, no deixem d'abrigar l'esperança que no s'oblidarà l'església de Cistella, que encara que es tracti d'un poble modest i senzill, també mereix la restauració de les seves històriques pedres, que, a fi de comptes, són patrimoni de la província.

Portada de l'Església de Cistella.